

מבחן זני עירית

חוקרים שותפים:

מירי טרגרמן, יהורם לשם, דוד שמואל, יפת אהרון- מו"פ דרום .
הלל מנור- מ"מר תבלינים, שה"מ .
נתיב דודאי- המחלקה לתר"ב, נווה-יער .
דני מור- עין הבשור .
אייבי- שולחן תבלינים .

מבוא:

מטרת הניסוי הנה לאתר זנים איכותיים (צבע עלווה ירוק כהה, גבעולים דקים, ללא צריבות עלים) ובעלי יכול גבוה המתאימים לגידול באזור הבשור.
במבחן זה נבחנים זנים שנמצאו איכותיים ובעלי יכול גבוה מתוצאות מבחן קודם שנעשה בחוות הבשור וכן זנים חדשים נוספים.

חומרים ושיטות:

נבחנו כ- 6 זנים כניסוי ו- 9 זנים כ-תצפית.
הזנים שנבחנו כ-ניסוי (4 חזרות):

Vilau (sp)
Toplau (במבחן הזנים הקודם הצטיין ונקרא Toplau-b(sp).
Hylau cut (sp)
Grolau (sp)
פרג (sp) חברת ספרלינג
פרג (dn) חברת דנפילד

הזנים הבאים נבחנו כתצפית בשתי חזרות:
300, 1475, 3002, 3001, 3004, 7018, 1043, 7078.

בתאריך 4 באפריל '99 נשתלו שתילי דפוס (שורשים) בקרקע מקומית לאחר חיטוי במתיל ברומיד, הניסוי נערך בשתי מנהרות עבירות (6*18) אשר בהן נערך במקביל ניסוי בבזיל.
המנהרות מכוסות ברשת נגד חרקים 50 מש ביונט. בתקופת הקיץ השטח בו נשתלה העירית כוסה גם ברשת צל 50 אחוז.

עומד השתילה - כ- 39 שתילים למ"ר מנהרה (בערוגה 6 שורות, 11 שתילים למטר רץ).

תבנית הניסוי - בלוקים באקראי ב- 4 חזרות. אורך חלקה 2 מטר.
תשעת זני התצפית נשתלו בשתי חזרות, כביקורת שימש הזן המסחרי פרג (dn).

מדדים שנבחנו:

יכול כללי לחלקה - בק"ג למ"ר מנהרה נקבע מיד לאחר הקציר.

יכול משווק (ב- %) - נקבע ע"י דגימה אקראית של אגודת צמחים, שנשקלו לפני המיון ולאחריו.
המיון נערך כמקובל באזור: קיצוץ בסיס האגודה וניעור העלים הקצרים.

הערכת הקצוות הצרובים - נקבעה על בסיס משקלי, ע"י שקילת האגודה המשווקת, הוצאת כל העלים הצרובים ושקילתם בנפרד וחישוב ה- % המשקלי שלהם מן המשקל הכללי.

עובי עלווה - נקבע על בסיס משקלי- בגרמים של 100 עלים באורך 5 ס"מ (שנקצו מבסיס האגודה המשווקת ונדגמו באקראי) וזאת בהנחה שעלה עבה שוקל יותר מעלה דק.

השקיה ודישון - נערכו לפי נהגי הממשק המקובלים באזור.

טיפול הגנת הצומח - נערכו במידת הצורך וכמקובל בענף.

ניתוח סטטיסטי - נעשה בתכנת "מראני", ברמת מובהקות 0.05.

תוצאות:

יבול כללי

ציור 1 יבול כללי (ק"ג) למטר ערוגה - זני ניסוי

בניתוח סטטיסטי לא נמצאו הבדלים מובהקים בין זני הניסוי השונים. הזן אשר הניב את היבול הגבוה ביותר הנו פרג (sp) (7.8- ק"ג), הזנים שהניבו יבול נמוך וילאו,

ציור 2 יבול כללי (ק"ג) למטר ערוגה זני תצפית

כל זני התצפית הניבו יבול גבוה מזני הניסוי (sp), Vilau, Toplau, ו- Grolau (sp) ו-פרג (dn) זן הביקורת. זני התצפית המצטיינים הנם 1475 (8 ק"ג) ו-7018 (7.9 ק"ג) אשר עלו ביבולם על כל זני הניסוי.

איכות - אחוזי שיווק

ציור 3 אחוז יבול לשיווק זני ניסוי

לא נמצא שוני מובהק בין הזנים באחוזי היבול לשיווק, אחוזי השיווק נעו בסביבות ה- 47%. אחוז היבול הראוי לשיווק בזן היה גבוה ביותר (53%), אחוז יבול לשיווק הנמוך ביותר בזן פרג (46%) (sp).

ציור 4 אחוז יבול לשיווק זני תצפית

מבין זני התצפית בזן 7043 אחוז היבול הראוי לשיווק הגבוה (50%). אחוז יבול לשיווק הנמוך ביותר בזן 3003 (43%).

איכות - קצוות צרובים

ציור 5 אחוז קצוות צרובים זני ניסוי

שני זנים נמצאו רגישים במיוחד לתופעה, הזן Grolau (sp) ו- Hylau cut (sp) (22% קצוות צרובים בממוצע), זנים אלו בעלי עלים צרובים באחוז גבוה מובהק סטטיסטית ביחס לזנים האחרים פרט לוילאו.

ציור 6 אחוז קצוות צרובים זני תצפית

זן התצפית הרגישים ביותר לתופעה הם הזנים 7018, 1475 ו- 7043 אחוז הקצוות הצרובים בזנים אלו גבוה גם מזה של כל זני הניסוי.

איכות - עובי עלווה

ציור 7 משקל (גר') 100 עלים באורך 5 ס"מ זני ניסוי

ההנחה היא שקיים מתאם בין עובי העלה למשקלו. לא נמצאו הבדלים סטטיסטיים בין הזנים השונים.
הזנים ו-Vilau hylau נמצאו דקים (6.6 גרם) ואלו הזן-Toplau נמצא עבה (8.1 גרם) ביחס לזנים האחרים.

ציור 8 משקל (גר') 100 עלים באורך 5 ס"מ זני תצפית

מבין זני התצפית הזנים 3001, 3003, 7018 נמצאו דקים (משקל של פחות מ-6.4 גר') גם ביחס לכל זני הניסוי. ואלו הזן 1475-נמצא עבה (8.1 גרם) ביחס לזנים האחרים.

יתכן ונמצאו כאן זנים המאופיינים בעלים דקים וזנים אחרים בעלי עלים עבים. אולם ייתכן כי ההסבר הוא שוני בקצב הצימוח כך שהזנים הדקים בעלי צימוח איטי נקצרו בטרם הגיעם למוכנות לקציר וההפך.

דיון:

בין הזנים הנבחנו נמצאו הבדלים בתכונות שונות:

* זן עתיר יבול – פרג (sp) לא נמצאו הבדלים סטטיסטיים בין יבולי זני הניסוי.

* זני התצפית 7045 ו- 7018 הניבו יבול גבוה מכל הזנים הנבחנו, רצוי לבחון זנים אלו במבחן נוסף וכן לבחון זני תצפית נוספים שהניבו יבול גבוה מיבול זני המבחן.

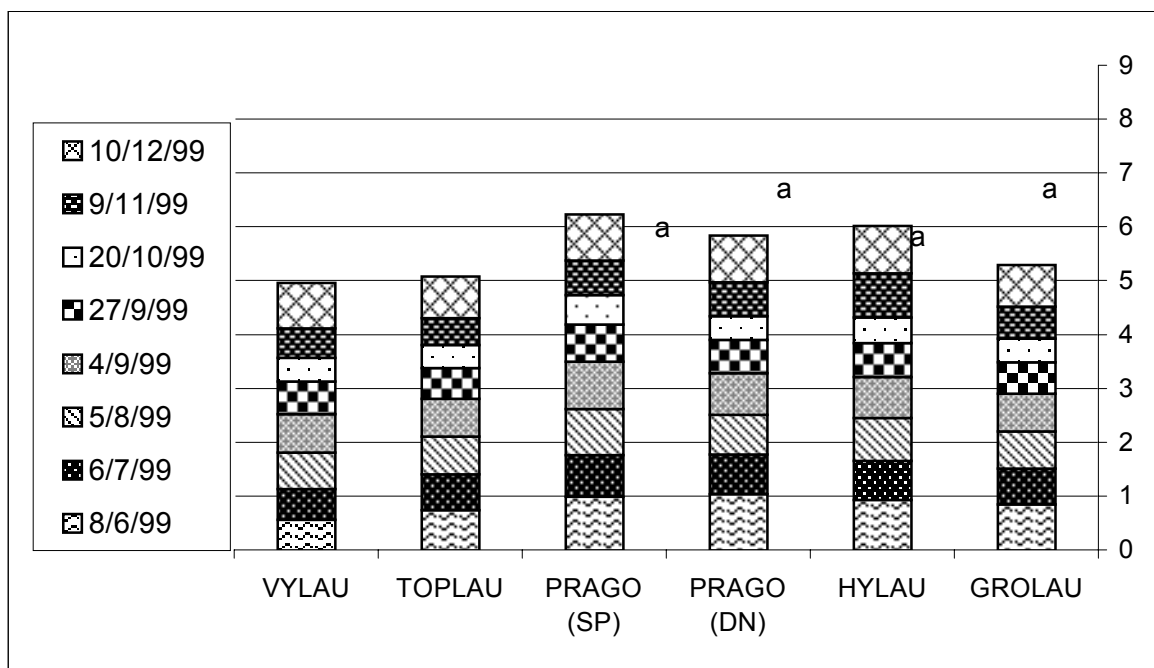
* באחוז היבול לשיווק לא נמצאו הבדלים מובהקים בין הזנים.

* נמצאו 2 זנים בעלי אחוז קצוות יבשים גבוה מובהק והם- גרולאו והילאו.

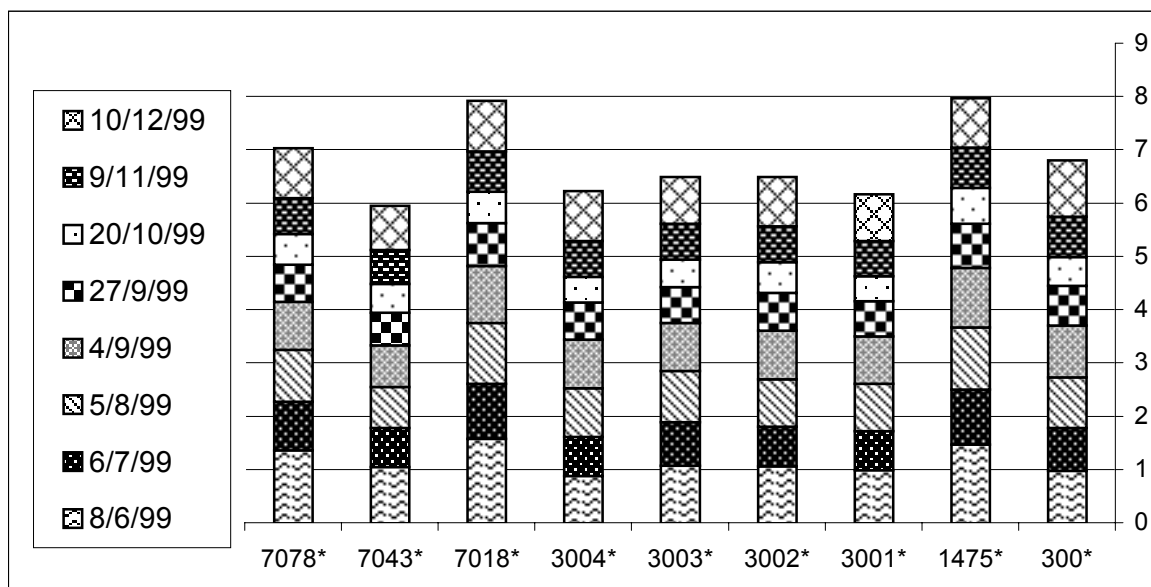
* נמצאו 2 זנים שעלוותם דקה hylau Vilau (6.6גר') לעומת Toplau בעל העלווה העבה (8.1 גר').

ניתן ללמוד מעבודה זו על יבולי הזנים ואיכותם במהלך החודשים אפריל עד דצמבר.

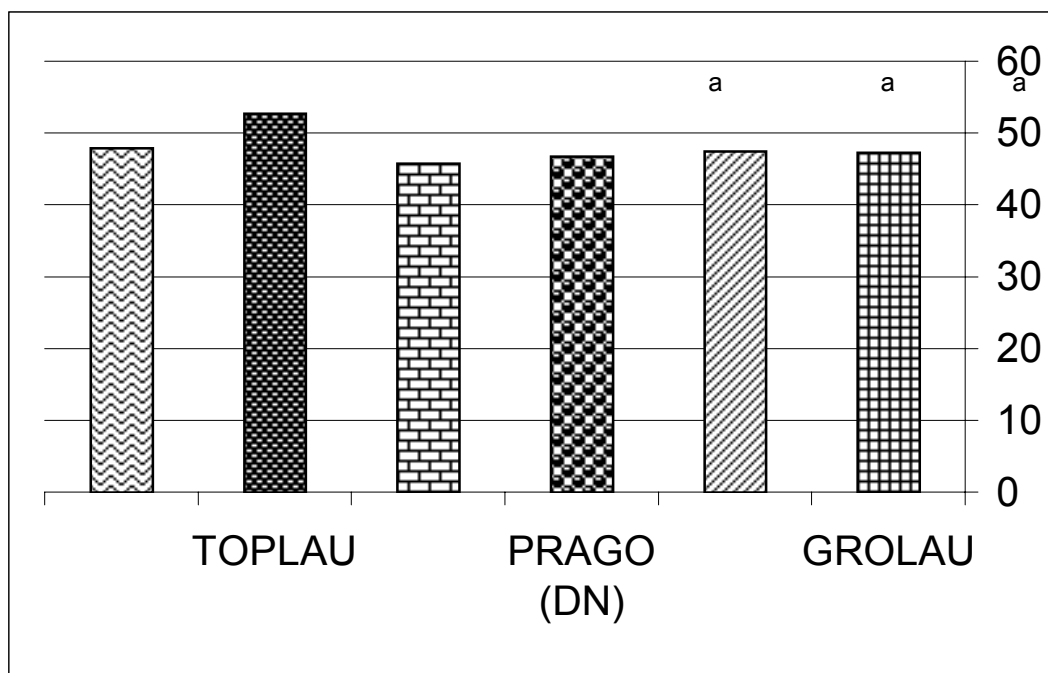
ציור 1: יבול כללי (ק"ג) למטר ערוגה - זני ניסוי

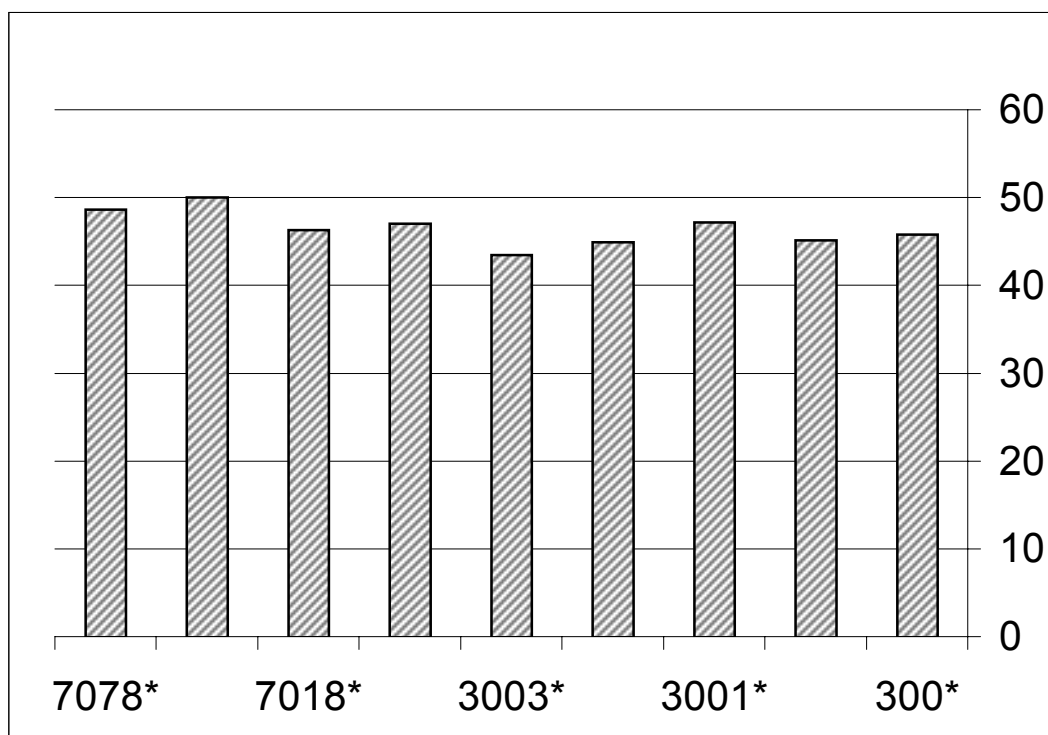
ציור 2: יבול כללי (ק"ג) למטר ערוגה - זני תצפית

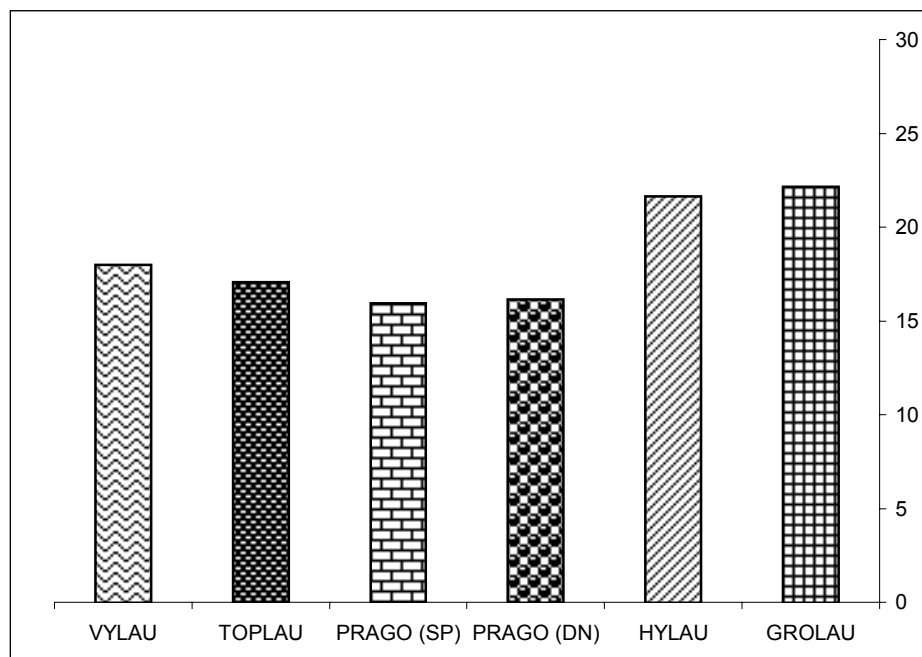
ציר 3 אחוז יבול לשיווק זני תצפית

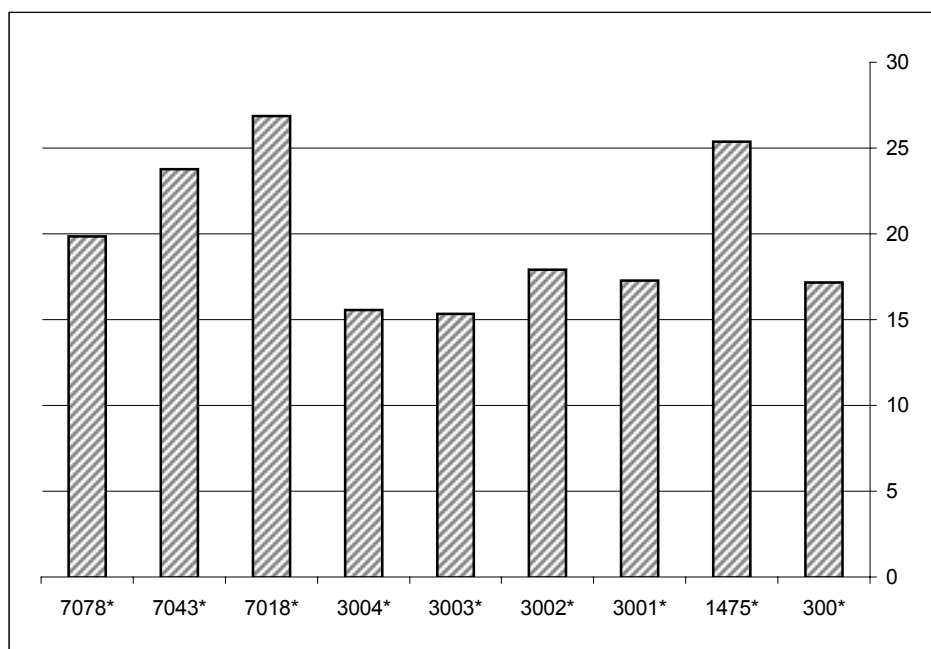
ציר 4 אחוז יבול לשיווק זני תצפית

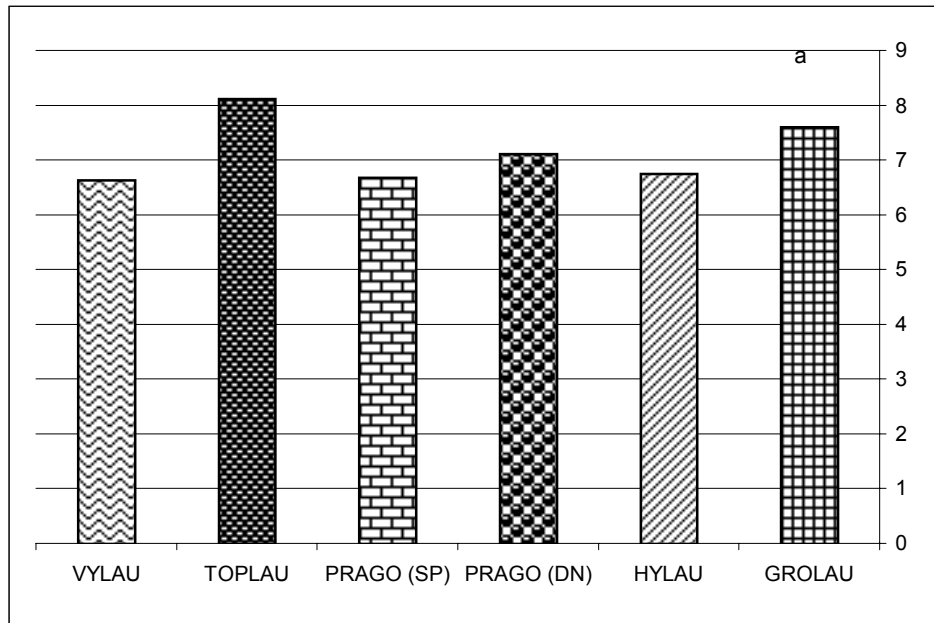
ציור 5 אחוז קצוות צרובים - זני ניסוי

ציור 6 אחוז קצוות צרובים - זני תצפית

ציור 7 משקל (גר') 100 עלים באורך 5 ס"מ - זני ניסוי.

ציור 8 משקל (גר') 100 עלים באורך 5 ס"מ - זני תצפית.

